

UTOM PAUL KE OTU MBON CORINTH

Utom Mme Apostle 18:1-22

QYQHQ UKPEP N̄KPQ 336

Eke Mkparawa

IKQ IBUOT: “Ami n̄kọtọ, Apollos ọkọbọk ke mmoñ; edi n̄kọri oto Abasi” (1 N̄wed Corinth 3:6).

Mme Anam Ufọk Qfọñ

Paul Apostle ekedi: anam ufọk-ọfọñ ye ọkwọrọ-ikọ Abasi. Ke ini enye okodude ke Corinth, enye okodu uwem oto ke ndinam ufọk-ọfọñ. Enye okoduñ ke ufọk Aquila ye Priscilla, emi ekenamde ukem ubọk utom oro. Nnyin idiọñọke ini emi Aquila ye Priscilla ekedide nditọ Abasi. Ekeme ndidi mmọ ekebọ erinyaña ukpọñ mbemiso mmọ ekpọñ Rome. Midighe ekeme ndidi, ke mmọ ndinam utom ye Paul, mmọ ema ekọp ebaña Jesus ndien ekabare esit, Ediwak owo ke adañemi mmọ edude ke itie utom mmọ ekọp ebaña Eti-mbuk Jesus ke itie – utom mmọ ndusuk owo ebọ ikot ete mmọ edi mboho. Enọ ndusuk owo n̄wed ikọ-Abasi man mmọ ekot. Ndusuk owo, kadaña emi etiñde enyin ese uwem owo-Abasi, emi anamde utom ye mmọ, ebup ebaña ufọk-Abasi esie, ndien etiñ enọ mmọ ebaña ufọk-Abasi esie, ndien etiñ enọ mmọ ebaña erinyaña ukpọñ nsio ke idiọk. Ndika ufọk-n̄wed edi utom eke anade ọnọ eyen-ọwọñ ndinam. Nditọ nditọ- Abasi esinyene ifet mi ke ndinam uñwana mmọ ayama. Esidu mme nditọ emi mme ufan mmọ esinọde mmọ ikot ete edi ke Sunday School. Emi esida mmọ osim Jesus ye erinyaña - ukpọñ.

Eti Gospel

Paul ikayakke ubọk – utom esie ọbiọñọ enye ndika ufọk – Abasi. Ke ini mme owo ebonode ke ebiet-ukpono mme Jew) Paul ama esidu do n̄ko. Paul ikekaha ufọk-Abasi mme Jew ndikpono Abasi ke ido nte mmọ ekenamde Enye akaka man etiñ ọnọ mmọ abaña Jesus. Enye “ama ebuen” ikọ ye mmọ oro edi, enye ama eneme ye mmọ onyũ owut mmọ ntak eke mmọ ekpenimde Jesus ke akpanikọ. Isaiah, anditiñ ntiñ-nnim ikọ ama ewet: “Mbufo edi ndien nnyin ikpe ikọ: mme idiọk ido mbufo ekpetie nte iduot eyefia nte snow; ekpeyibe nte crimson eyekabare nte idet erọñ (Isaiah 1:18). Sio fep ke Paul ndikebuen ikọ ye mmọ enye ama ekpe ye ndusuk mmọ ete yak ebọñ akam enyũ ebọ erinyaña ukpọñ. Paul ama enyene mfihe-esit abaña mbon Corinth emi. Enye ama ọdiọñọ ete ke edi ubiọñ-utom imọ nditiñ nno mmọ mbaña erinyaña ukpọñ. Enye ama otim ọdiọñọ ete ke emi edi eti ifet nditie ntiense mbaña Jesus. Paul ama ama ukpọñ mme owo ebiet eke enye akakade enye akanam akpanikọ ọnọ Abasi esie ye oruk esie ke nditiñ mbaña Jesus.

Eñwana Ye Idem Mmọ

Silas ye Timothy ema edidiana ye Paul ke Corinth. Edi ndusuk mme Jew ikamaha ukwọrọ-ikọ mmọ “Mmọ eñwana ye idem mmọ.” Emi edi se mme owo emi esinde ukpep-n̄kpọ Jesus enamde. Mmọ eñwana ye idem mmọ; mmo enọ idem mmọ unan, sia edi Eti-mbuk edinam sifonde ikpọñ-ikpọñ ke uwem owo. “Owo eke ọbuotde idem ye Enye ikaha ikpe: ema ekekpe ikpe owo eke mibuotke idem ye Enye ema, koro enye mibuotke idem ke Enyiñ Edibon Eyen Abasi Kierakiet (John 3:18).

Paul ama ada ofuri ukeme esie ọkwọrọ ikọ ọnọ mme Jew. Edieke mmọ ekeyomde ndisin Jesus, Oro ekedi mbubehe ye erimek mmọ. Paul ama anam udeme esie ke nditiñ ikọ erinyaña nno mmọ nnyũ mbọñ akam nno mmọ. Jesus ama ọdọhọ mbet esie ete: “Ebiet ekededi eke midinyimeke ndidara mbufo, minyũ ikopke uyo mbufo, nte mbufo ewọñode do ekeñ ntan ikpat mbufo enọ mmọ nte n̄kpọ ntiense” (Mark 6:11. Paul “ama ekeñ ọfọñ-idem esie” nte ntiense ọnọ mme Jew emi “ekeñwanade ye idem mmọ.

Mme Mboho Ke Ufọk

Owo emi ekekerede Justus ama oduñ ke ufọk emi akadade ekpere Ebiet-ukpono mme Jew. Ekeme ndidi Paul ama onim mme mboho ke ufọk emi ke ini enye ama ọkọkpọñ ebiet-ukpono mme Jew oro sia mme Jew mikoyomke ndisuk n̄ka iso n̄kop mbaña Jesus. Ama odu ndusuk mme owo emi ekeyomde

ndikop ukworo-ikọ Paul: ndien ke ini mmọ ekenamde emi, mmọ ema ebọ erinyaña ukpọñ. Ke otu mmọ emi ekedi Crispus, akamba andikara Ebiet-ukpono mme Jew, ye mbon ufọk esie. Etie nte enye ikakamake itie ukpono oro aba ke ini enye ama ọkọbọ erinyaña-ukpọñ. Ke ini akade iso nnyin ikot ibaña owo efen emi ekedide andikara ebiet-ukpono mme Jew.

Edikop Ye Edinim Ke Akpanikọ

“Ediwak mbio Corinth enyuñ ekop, enim ke akpanikọ, enyuñ ena baptism” Emi owut nnyin ufọn edisuan Eti-mbuk, ye editiñ ikọ ntiense, ye editiñ nnọ mbon efen mbaña Jesus. Owo ekeme didie ndinim ke akpanikọ ke mibọhọke okop abaña Jesus? Ndusuk afo emenyene udọñ nte ufan fo kiet mme ete ye eka fo ekpedide ufọk-Abasi ye afo man edibọ erinyaña ukpọñ. Nte afo emetiñ ọnọ mmọ abaña Jesus?

Paul ama ọdiọñ ete ke idighe kpukpru mmọ emi ekekopde ebaña Jesus ekenim ke akpanikọ. Ke mfin emi, edi akpanikọ ñko. Ekeme ndidu iduok ibon eke edide Sunday School. Mmọ ekop ebaña Jesus ke ubet ukpep-ñkpọ; ekwọ Enye ke ikwọ; mmọ ekpep ebaña Eyen Abasi, edi nte kpukpru mmọ ebọ erinyaña -ukpọñ? Nte afo ọmọbọ erinyaña ukpọñ?

Nsọñ-Idem

Adaña emi Paul odude ke Corinth, Ọbọñ ọsọñ enye idem ke ñkukut. Ọbọñ ọdọhọ Paul ete etiñ ikọ okufehe ndik koro ndomo owo kiet idibuatke enye ndinam enye idiok. Enye ñko etiñ ọnọ Paul ete ke ediwak owo edu ke Corinth emi enimde ke akpanikọ enyuñ etuakde ibuot enọ Christ. Ọbọñ ọdọhọ ete “Kufehe ndik koro Ami do ye afo.”

Abasi esiwawak ndisọñ ikọt esie idem ye mme utọ ikọ eñwọñ emi. Enye eneñere ikọt Esie onim ke ini mmọ eyomde edineñere, ndien Enye ọsọñ mmọ idem ke ini mmọ eyomde nsọñ-idem. Abasi ama ọsọñ Nditọ Israel idem ke ini mmọ eekade ekọñ ye mbio eke ekenyenede mbon-ekọñ ekan mmọ. Enye ọkọdọhọ ete, “Kubak mmọ koro Jehovah Abasi fo ododu ye afo” (Deuteronomy 20:1). Ke ini Joshua ọkọworođe aka ekọñ ye ediwak akwa udim mme ndidem, Jehovah ama etiñ ukem ikọ nsọñ-idem emi ọnọ enye ete “kufehe ndik ubaña mmọ”(Joshua 11:6). Jesus ama ọbiọñre ke iso mme mbet esie ke ini ofim ọbiọñre mmọ ke iso. Enye etiñ ikọ ye mmọ ete, “Esọñ esit; edi Ami” (Matthew 14:27). Do ndien ke mme emana eke ebede ye idem mfin emi, Ọbọñ kododu ye mme anditiene Enye onyuñ ọsọñ mmọ idem ke ini unana.

Paul ama oduñ ke Corinth isua kiet ye ọfiọñ itiokiet. Ke utọ ini emi, enye ekpep mmọ ikọ Abasi. Ediwak mbio Corinth enim ke akpanikọ. Nditim ntiñ, emi ekedi ntọñ ufọk Abasi ke Corinth. Idighe kpukpru owo emi ekekopde mme ikọ Paul ke abaña Jesus ekenim ke akpanikọ. Ndusuk mmọ ema eneni enyuñ efiak enam mfin ye Paul.

Ebiom Ikpe

Ke ini kiet, ema eda Paul eka ke itie ikpe Gallio, andikara Achaia emi odude ke Rome. Mmọ edori Paul ikọ ete ke enye oyut mme owo eteme mmọ etuak ibuot enọ Abasi ke ido nte ibet mitemeke. Mbemiso Paul etetiñ ikọ, Gallio ama etiñ ikọ ye mbio emi ekedoride Paul ikọ. Enye ama ọdọhọ ete ke imọ idikopke eneni oro edieke abañade edu ukpono mmọ. Sia Gallio edide andikara ke Rome, enye iduhe ke idaha ndibiere ikọ eke asañade akatuaha ye edu ukpono mme Jew. Enye ama ayat esit ke mmọ ndida ikọ eke enye mikekemeke ndinọ ubiere-ikpe nsọk enye. Gallio ama abiat ikọ oro onyuñ ebin mmọ ke itie-ikpe efep. Edi ndusuk mme Greek, emi ekesuk edade ese, emum Sosthenes. Nte etubom Ebiet-ukpono mme Jew, ekeme ndidi enye ekedi ibuot mme Jew emi ekedoride Paul ikọ. Mbon Greek ema emia Sosthenes ke iso itie-ikpe. Edi Gallio idọñkedọñ enyin do koro ekenamde ye enye kpa nte mmọ ekeyomde ndinam Paul.

Inyeneke Mbubehe

Gallio ikañwamke Paul saña-saña. Enye ikadaha ye Paul me ye mme Jew. Enye ikenyeneke mbubehe do, inyuñ idọñke enyin ke baba ukpep-ñkpọ oro. Ekeme ndidi akpan ekikere esie ekedi ndinam esit enem akwa andikara Rome Claudius emi akanamde enye udiana andikara ke Achaia. Ediwak owo mfin emi inyeneke mbubehe ke mme ukpep-ñkpọ eke spirit. Akpan udọñ mmọ edi ndinam esit enem

mbio oro enyenede akwa idaha ke utom mmọ. Ndusuk ekere ete ke mmimọ iyomke ndida ke nkañ Christ mme ke nkañ mbio emi eñwanade ye Enye. Ikọ Abasi ekpep ete ke owo eke midaha ye Christ ke añañwana ye Enye (Matthew 12:30). Nte nnyin ikpepde ke Ñwede Abasi, nnyin ikut ite ke nkukure usuñ iba edu: mfafaha inua-otop emi adade owo osim uwem nsinsi, ke ini inua-otop emi atarade adade owo aka mkpa ye nsobo (Matthew 7:13, 14).

Ndusuk ini mme owo ye idem nditọwọñ, etre ndifiok ete ke akpana mmimọ imek nditiene mme nditre nditiene nnam ñkpọ nnọ Abasi. Mmọ ekeme ndikere ete ke mmimọ imekeme ndika iso ntre kaña ndimek, edi ke nditre ndimek Christ mmọ emek satan nte ete-ufok mmọ. Mmọ ekeme ndika Sunday School ye ufok-Abasi, enyuñ ebieren ndinam ñkpọ Abasi ke ini iso; edi mmọ idaha ke ñkañ Ọbọñ, sia mmọ etrede ndibọñ akam nnyuñ mbọ erinyaña. Mmọ idaha ye Jesus, Edidem mme ndidem ibọhọke efen mme ndudue mmọ ndien mmọ edu uwem ye Jesus kpukpru usen.

Ñkpọ-ntibe emi ke iso Gallio ikanamke Paul okop ndik onyuñ efehe ọkpọñ Corinth. Enye ama odu do ke ñkpọ emi ama ekebe, ọkwọrọ, onyuñ asuan Eti-mbuk. Ini ama edikem ke ini Paul ekenyenede udọñ ndika iso ke isañ ukwọrọ-ikọ esie.

Nsaña Utom

Okposuk edi Paul ọkọkpọñde mbet ke Corinth, enye ikefreke mmọ enyin. Enye ama ọbọñ akam abaña mmọ. Enye ama ọdọñ mme ọkwọrọ-ikọ efen man ekeñwam mmọ. Paul ama ọsọñ mmọ idem ke ndinọ mme ñwede esok mmọ, emi ewetde ñwede iba emi ke Bible ndien edioñọ mmọ nte Akpa ñwede Corinth ye udiana ñwede Corinth. Okposuk edide Paul ọkọtọñ ufok-Abasi ke Corinth, enye ikadaha ukpono inọ idemesie. Enye ama ọdioñọ ete ke mbon efen ema etiene eñwam ñko, ndien ke akpana Abasi enyene ukpono ye ubọñ. Paul ọdọhọ ete “Ami ñkọtọ, Apollos ọkọbọk ke mmọñ; edi ñkọri oto Abasi” (1 Ñwede Corinth 3:6)

Paul ama ọkpọñ Corinth awat aka Syria. Ke ini ubom esie ebehede ke Ephesus, ekeme ndidi ke ini ema ekewat ke inyañ usen itiaita mme usukkiet, Paul ama aka ke ufok-Abasi mme Jew eketiñ ọnọ mmọ abaña Eti-mbuk Jesus. Priscilla ye Aquila ema esaña ye Paul eka ke Ephesus. Mmọ ekedi nditọ Abasi ye ufan Paul emi enye okoduñde ye mmọ. Enye okokot mmọ “Nsaña utom mi ke Christ Jesus.” Mme anditiene-Christ iba emi etie nte ke mmọ ema eyak idem mmọ ofuri ofuri enọ utom Ọbọñ. Etie nte mmọ ema eduñ ke Ephesus ke ebiet eke ekesinamde ederi ikọ-Abasi ke ufok mmọ (1 Ñwede Corinth 16:19). Ke akade iso etie nte mmọ ema ekpọñ do eka Rome kpa ke ebiet eke ufok mmọ akanade iñwañ man enim mme mboho ufok-Abasi do (Ñwede Mbon Rome 16:3-5).

Ke Abasi Amade

Mbon Ephesus ema eyom ndika iso ñkop mme ukwọrọ-ikọ Paul ndien mmọ ebeñe enye ete amana etie kaña ye mmimọ. Edi Paul inyimeke sia anade enye odu ke Jerusalem man etiene abuana ke usọrọ nditọ-Abasi efen. Enye ọñwọñọ ndifiak ndi ke Ephesus edieke edide uduak Abasi. Nnyin imekeme ndikpep ñkpọ nto Paul: enye ọdọhọ ete, “Edieke Abasi amade.” Paul ikenamke mme ekikere mme eñwọñọ ke enye mmitiehe ikere Ọbọñ ye uduak Esie. Paul ama etiñ ukem ukem ikọ emi ọnọ mbio Corinth ke ini enye akaduakde ndifiak nam isañ ñka do. Enye ọkọdọhọ ete, “Mmodori enyin nte nyebighi ye mbufo esisit, edieke Ọbọñ onyimedede” (1 Ñwede Corinth 16:7). Ke ñwede James nnyin ikot ite “Mbufo ekpekam edọhọ ete, ke Ọbọñ onyimedede, iyedu uwem, inam ñkpọ emi mme ñkpọ oro” (James 4:15).

Ke ukpep-ñkpọ efen nnyin iyekpep ibaña erifiak Paul ñka ke Ephesus. Paul ama aka Jerusalem. Ekedi ebiet emi ke itie-ukara utom Eti-mbuk okodu. Paul ama ọkọm mbet emi ekedude ke ufok –Abasi ke Jerusalem. Ekeme ndidi enye ama etiñ abaña nte utom akakade iso ye nte enye ye Barnabas ekanamde ke utit akpa isañ ukwọrọ-ikọ Paul. “Mmọ ebuk kpukpru se Abasi akadade mmọ anam, ye adaña nte Enye ekeberede usuñ mbuotidem ọnọ mme Gentile” (Utom Mme Apostle 14:27). Paul ama ọkpọñ Jerusalem aka ke Antioch ebiet emi enye eketrede udiana isañ ukwọrọ-ikọ esie.

MME MBUME

1. Corinth okodu ke mmọn?
2. Nso idi ntak emi Aquila ye Priscilla ekekpọnde Italy?
3. Siak mme owo iba emi utom edidok ufok-ọfọn ekedide se mmọ edade edu uwem?
4. Nso ke Paul akanam ke ini mme Jew “ekeñwanade ye idem mmọ?
5. Anie ekedi Justus?
6. Siak owo emi okonimde Ọbọn ke akpanikọ ye mbon ufok esie?
7. Paul ekebigi adaña didie ke Corinth?
8. Nso nkukut ke Abasi ọkọnọ Paul ke adaña emi enye okodude ke Corinth?
9. Nso idi ntak emi Paul okoyomde ndika Jerusalem?
10. Mmọn ke Paul eketre isan ukworo-ikọ esie oyọhọ iba?